Gentoftegade 56 C St tv

Vegetarisk Tidsskrift

I dette nummer bl. a.:

Kontrabande
novelle af forfatteren Hans Severinsen.

Hvalfangst
efter den engelske forfatter David Gunstons artikel i »The Spectator«.

Læger, der ikke stoler på vaccinationen

Vegetarernes spiseolie
af formanden for Dansk Vegetarisk Forening, repræsentant N. Nielsen.

En gave, der blev dyr
Skoleinspektør O. Egerod fortæller om afgifterne på indførte nødder.

Køkkenkrogen
ved husholdningslærerinde fru E. Pille.

Udgivet af Dansk Vegetarisk Forening

42. årgang
nummer 12
december 1948

MEDLEM AF FORENINGEN AF DANSKE UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

Ren vegetabilsk margarine

Til underretning for Dansk Vegetarisk Forenings medlemmer skal vi meddele, at Den Sanitære Fødevarefabrik, Baldersgade 14, Kbh. N., som hidtil fuldt ud er i stand til at levere den rene, veg. plantemargarine og til samme pris som den øvrige margarine, hvori indgår et stort kvantum hvalolie. Margarinen leveres i pakker à ½ kg (portofrit ved aftagelse af mindst 5 pakker pr. gang) og kan foruden fra fabrikken også fås i Sana forretningerne. Medlemskort (1948) må forevises. Fra provinsen opgives medlemskortets nr. *H. W.*

Foreningens adresse er: Gentoftegade 56 C, st. tv., Gentofte. Tlf. Gentofte 1782 y (efter Kl. 17). Postkonto 25656.

Samme adresse: Foreningens og Københavnsafdelingens formand og kasserer, repr. N. Nielsen, samt Vegetarisk Tidsskrifts ekspedition.

Vegetarisk Tidsskrifts redaktion: redaktør Axel Pille, Aalekistevej 61, l., Vanløse, Damsø 4724 x.

Aarhus afdeling. Formand: Chr. Hougaard, St. St. Blichersvej 43, Aabyhøj.

Fyns stifts afdeling. Formand: Georg Clausen, Svendborgvej 21, Hjallese, (Dalum 907).

Kontingent inkl. abonnement på Vegetarisk Tidsskrift og bidrag til evt. lokalforening: Enkeltmedlemmer kr. 7,00, ægtepar kr. 8,00, medlemmer under 20 år kr. 3,00.

Abonnement på bladet kr. 6,00. Kan bestilles hos postvæsenet eller bladets ekspedition.

Dr. Michael Larsens Vegetariske Børnehjemsfond's kasserer: Oluf Egerod, Bellahøj skole, Brønshøj, postkonto 282.

Vegetariske kursteder og restauranter i Danmark.

Skodsborg Restauranten, St. Kongensgade 36—38, mezz., København.
Skodsborg Badesanatorium, Skodsborg.
Århus: Vegetarisk Spisesalon, Borgporten 23².
Råkostkurstedet »Humlegården«, Humlebæk.
Frederikshavn: Frydenstrand Badesanatorium.
Hotelpension Klintsøgård, Klint pr. Nykøbing Sj. 15/5 — 15/9.
»Eckbohus«, Bjerre Strand pr. St. Fuglede.
Odense: Vegetarisk Køkken, Kongensgade 39.
Sakskøbing: Sommerpensionatet »Mariehøj«, Orebyvej 43.
Saunte: Pension »Birkedam«.
Svendborg: Råstrup Kursted, Christiansminde.
Vejle: Vegetarisk Spisesalon, Nørregade 6.

Køb vor litteratur: Dr. Bircher: »Råkost for sunde og syge« 50 øre, portofrit fra D. V. F.

Køb og anvend foreningens mærkater. De sælges i pakker à 40 stk. for 1 kr. portofrit. Frimærker kan modtages som betaling.

Kontrabande

Med tilladelse gengiver vi hermed en novelle af den kendte forfatter *Hans Severinsen*.

I februarnattens mørke stod m/s »Mafalda« ind i havnen med kurs mod Østre Mole. Det havde været streng frost et par uger, og motorskibet havde det sidste døgn måttet kæmpe med større og større mængder af drivis, der nu var ved at skrue sammen. Kaptajnen havde ikke forladt broen i dette døgn, og nu stod han, lænet ud over broens rækværk, og stirrede gennem mørket mod molen. Pludselig glimtede et skarpt lys tre gange derinde — antagelig en billygte — tre gange åd lyskeglen sig gennem den svage dis. Det anspændte træk i kaptajnens vejrbidte ansigt veg for en rolig tilfredshed. Han stoppede sin pibe og gav rorgængeren de sidste ordrer.

Der holdt en bil på molen, en 5-personers coupé, og der stod to mænd ved dens side og ventede. De talte ikke sammen, og de rog ikke. Bilens lygter var slukket. Skibets motor gav de sidste stød fra sig og arbejdede så ikke mere. Man hørte den metalliske lyd af is, der blev knust, så skurede båden med en klagende lyd mod bolværket, en trosse blev smidt ud, som en af mændene ved bilen greb og anbragte om fortøjningsstenen. Derefter var alt igen fuldkommen ro. Havets dønninger var standset af isens kvælende favntag. Skibets besætning og de to mænd ved bilen lyttede intenst.

Men alt var roligt, ingen mistænkelige lyde hørtes. Langt borte bag dem lå storbyen i sin tunge nattero. De to mænd gik ombord og hilste tavse på kaptajnen. Han var en stor bylt lammeskind, man så blot øjnene, næsen og piben. De to mænd gav ham hånden. Op ad en lejder kom et par af besætningen til syne bærende på en kasse, som de forsigtigt satte på dækket. Den ene af mændene fra bilen gik bort med kaptajnen, åbenbart for at betale ham nogle penge. Lidt efter kom de tilbage igen, og kassen blev bragt ned i bilen, hvor den blev anbragt paa bagsædet. Så tog de to mænd afsked med kaptajnen, og bilen gled lydløst og mørk bort ad den asfalterede molevej. Først ved indgangen til en af havnegaderne blev lygterne tændt.

Det var en glimrende nat til dette forehavende. Termometret viste − 16, og det var måske grunden til, at der ingen mennesker var i gaderne.

De kørte gennem byen, idet de holdt sig til sidegaderne og ganske undgik de større færdselsårer. Efter en halv times kørsel standsede de udenfor en større villa i en af forstæderne. De lempede forsigtigt kassen ud af vognen og bar den ind i hallen, hvor to mænd kom dem i møde og hjalp dem ovenpå til et værelse, der var møbleret med tunge, polstrede møbler.

Kassen blev sat på en stol, og en af mændene hentede værktøj. Så kom en ung kvinde ind i stuen, hun var klædt i nattøj med en kimono kastet løseligt om sig. Hun var meget mørk og meget smuk, og skønt hun havde hvilet trygt i søvnen for blot to minutter siden, var hendes øjne levende og fulgte interesseret, hvad der foregik herinde. Hun åndede lettet ud.

— Endelig, sagde hun, er den kommet.

Mændene baksede med kassen og fik den omsider åbnet, og de fem personer stod som fastnaglede og stirrede på dens indhold. Betagelsen havde grebet dem. Ingen talte.

— Jeg henter børnene, sagde kvinden ude af sig selv.

— Mon vi ikke skulle lade dem sove? indvendte en af mændene.

— Nej, nej.

Hun gik og kom tilbage med tre søvndrukne børn i alderen fra tre til otte år.

— Se! sagde kvinden.

De tre børn gned øjnene og stirrede på kassens indhold, men der var intet i deres miner, der kunne formode, at de forstod, hvad det var, de så. De var uden forståelse af den ekstase, der havde grebet de voksne.

— Herregud, sagde kvinden med tårer i øjnene, børnene ved ikke, hvad det er.

Så greb hun rask ned i kassen og brækkede en af de gule frugter af stammen, skrællede den med hurtige fingre og rakte den til det yngste af børnene.

— Se! sagde hun, bananer, som jeres onkel, kaptajnen, har haft med hjem fra syden.

Hans Severinsen.

Hvalfangst

I det engelske tidsskrift *The Spectator* har forfatteren *David Gunston* skrevet denne artikel

Kun få af de mange millioner, der nutildags spiser margarine og fedt fremstillet af hvalolie eller hvadkød i en eller anden af dets let camouflerede former, ved, at de dyr, som de således får deres føde fra, stadigt dræbes på den mest grusomme og skødesløse måde. Efterkrigstidens genoptagelse af den kommercielle internationale hvalfangst, med dens fantastisk høje antal hvaldrab, omkring 30,000 årlig, tjener kun til at understrege det stærke behov for en humanere måde at dræbe disse værdifulde og højst intelligente dyr på. Som afdøde Edmund Dandars rammende bemærkede, straffer mennesket nu sandelig hvalen »med sit smertelige, vældige og stærke sværd«. Hvor bestialsk straffen er, er først fornylig blevet kendt udenfor den lille kreds af dyrebeskyttere og andre, som har tænkt over spørgsmålet. For selv i vor tid er det ikke almindelig forstået, at en hval lige så vel som en kat eller en ko er et varmblodet dyr med følelser og, så vidt vor begrænsede viden rækker, med en for et maritimt dyr overraskende intelligens.

I hvalfangstens tidligste dage foregik den fra baser på kysterne, og dyrene blev dræbt med spyd, der kastedes med hånden. Hvalerne blev jaget fra små både, og fangernes arbejde var farefuldt og økonomisk usikkert. Spermacethvaler var de dages bytte, og først efter dampskibets opfindelse begyndte man at jage de større Fin- og Blåhvaler. Disse arter er nu næsten de eneste, der jages, da deres kolossale størrelse og høje olieudbytte gør jagten lønnende. Efter udviklingen af den pelagiske hvalfangst i de antarktiske farvande fra omkring 1904 er hvaldræbningen blevet kold videnskab og yderst barbarisk. Intet overlades tilfældigheden, og hvor utroligt det end lyder, så er der alligevel ikke ændret stort i selve drabsmetodernes teknik i næsten et

århundrede. Hvalerne påføres stadig ganske barbariske lidelser under dødskampen.

Hvalerne udspejdes fra de små fangerskibe, der opererer indenfor en radius af halvfjerds sømil fra de flydende fabriker, eller fra de amfibieflyvemaskiner, der føres med af de større skibe. Lokaliseringen kan ske enten ved direkte iagttagelse, almindeligvis af hvalernes opstråling af vand, eller ved en tilpasset undervandslytning. Man nærmer sig forsigtigt det vældige dyr, og når man er på 30—50 meters afstand, affyrer kanoneren sin harpunkanon gennem bovporten. Disse kanonerer er for det meste nogle drøje nordmænd, gamle hvalfangere, og under de moderne forhold kan de tjene mere i løbet af en enkelt sæson end en minister på et år. Deres våben er mere eller mindre standardiseret i Svend Foyon-kanonen, der nu næsten er hundrede år gammel, det eneste stykke hvalfangerudstyr, der ikke er blevet forbedret i løbet af de sidste tyve år. Den udskyder en fire fod lang harpun, en halv snes centimeter i diameter og af en vægt på 75 kilo, til hvilken er fastgjort en lille eksplosiv granat og enden af det stærke hvaltov. Harpunen borer sig ind gennem siden på hvalen og river almindeligvis indvoldene i stykker ved eksplosionen. Men kun sjældent dræber den dyret, og kun yderst sjældent er en hval død på fem minutter. Sædvanligvis må man skyde flere harpuner ind i den, når afstanden er passende, for idet den rammes, dykker den i panik og trækker ofte fangerskibet med over en lang afstand, før det kan ekspederes. Der følger almindeligvis op til en times kamp og manøvrering, før det stakkels dyr endelig kan aflives.

I al denne tid vælter hvalen rundt i vandet som afsindig, dykker ned og arbejder med vældig kraft, ganske åbenbart grebet af en forfærdelig skræk og dødsangst. Har man bare een gang set en hvals dødslidelser, glemmer man det aldrig, så voldsomt og brutalt er dette skuespil. Til tider går denne drabsmetode helt til yderlighederne som engang, da det tog fem timer og ni harpuner at gøre det af med en hunblaahval. Det 6 tommer tykke hvalreb trækkes stramt af den til vanvid skræmte hval, der udgyder spande af blod, mens den forsøger at undslippe. Det forfærdende syn af en kæmpestor hval sendende et springvand af blod op gennem sine næsebor afventes af hvalfangerne som et tegn på, at deres arbejde er ved at være til ende, for det betyder, at hvalens lunger er revet i stykker, og at den er ved at være færdig. Hvalfangerne selv, der, som det må huskes, for manges vedkommende er de skrappeste sømænd, man kan træffe på, tilstår åbent, at hvis hvalerne kunne skrige al deres lidelse ud, så ville hele industrien straks gå i stå, for ingen ville være i stand til at holde ud at høre derpå. Men hvaler er næsten de eneste dyr, der ingen stemmebånd har, så de må lide i tavshed, selv om deres pinsler er synlige nok for enhver tilskuer.

Det er ikke noget smukt skue i en moderne civiliseret tid, og der kan være tilfælde, som er langt værre, end det billede jeg har givet. Hvis grusomhed i samme udstrækning blev begået overfor husdyr som køer og heste — og der er draget en ikke overdrevet sammenligning med en hest, ramt af et eksploderende spyd, styrtende afsted gennem Londons gader med en slagters vogn efter sig, indtil den styrtede i rendestenen i sit eget blod — så ville forbryderne blive straffet efter loven for grov mishandling af forsvarsløse dyr. Men så besynderligt er det menneskelige sind og så stort det menneske-

lige hykleri, at lignende grufulde begivenheder, der foregår i fire måneder ud af hver tolv mange tusinde kilometer væk i det antarktiske, enten ignoreres eller betragtes med velbehag. Men disse hvaldrab bliver ikke mindre grufulde, fordi så få mennesker er vidne til dem.

Ydermere, og dette argument vil formentlig tilsidst føre til en reform, er den nuværende metode uøkonomisk og medfører spild. Oprivningen af hvalens indvolde frigør bacciller i skroget, som bevirker hurtig forrådnelse, undertiden før hvalen er flænset, foruden at meget kød beskadiges. Forrådnelsen betyder tabet af en stor del af kroppen, mens der samtidig er stor fare for, at folkene skal få blodforgiftning og koldbrand ved at arbejde med de døde hvaler. Hvalfløderne medbringer serum for at forebygge netop denne risiko.

Det er sikkert, at kun få dyr, der tjener mennesker til føde, dræbes på så grusom og skødesløs en måde. Reformforsøgene har hidtil kun været skitsemæssige og blev standset af krigen. Forskellige andre drabsmetoder er blevet foreslået og nogle af dem prøvet, almindeligvis med nedslående resultat. Man har prøvet et projektil ladet med gas, således at flydende kultveilte på denne måde førtes ind i hvalen. Selv om dette dræbte dyret på forholdsvis kort tid, så er dets humanitet dog tvivlsom. Et andet forslag drejede sig om en granat fyldt med gift, men faren for at forgifte kødet var for stor. Kraftige granater og solide kugler af den slags, man affyrer med en tolvpunds kanon, er også bragt i forslag, men på denne måde ville kødet også tage skade, og hvalen ville måske alligevel ikke blive dræbt øjeblikkelig.

Den eneste anden metode, der er værd at overveje, er elektrisk hvalfangst, hvorved hvalen dræbes af en direkte strøm, der ved hjælp af harpunen sen-

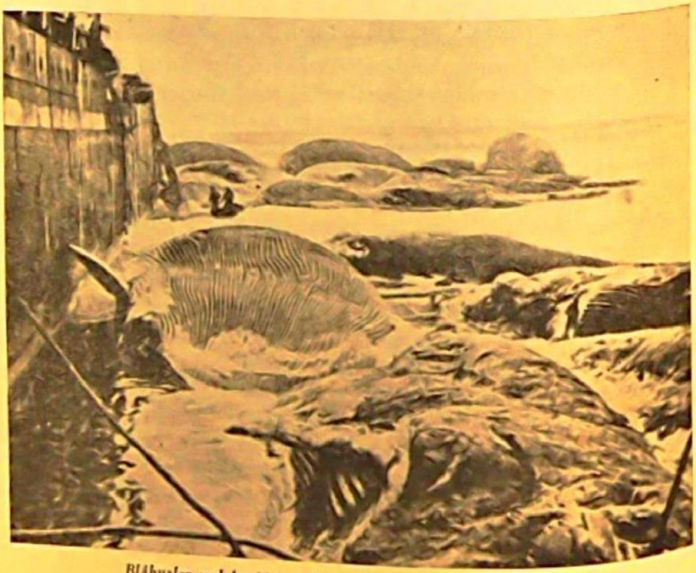

Blåhvaler ved hvalfangerskib, råstof til almindelig margarine

Palmetræer med kokosnødder, råstof til plantemargarine

des gennem kroppen, idet vandet træder i stedet for jordledning. Strømmen sættes på, efter at der er skabt kontakt ved hjælp af harpunen, og holdes på, indtil hvalen er død, hvilket sædvanligvis viser sig ved, at underkæben falder ned. For krigen blev der af norske videnskabsmænd gjort nogle forsøg med elektrisk hvalfangst, som gav ret opmuntrende resultater. Selv om det viste sig nødvendigt at foretage ret omfattende forandringer i det eksisterende materiel for at udstyre fangerskibene med elektriske harpuner, så viste metoden sig dog hurtig og virkningsfuld. Man risikerede ikke at få kødet ødelagt, eller at hvaler blev såret og undslap for at dø uopdaget. Man opdagede, at en meget stærk strøm, som kunne sendes endnu en gang gennem et håndkastet spyd, om nødvendigt, dræbte gennem besvimelse. Hvis man brugte en svag strøm, var der fare for, at hvalen kun blev bedøvet og levede op igen efter en stunds forløb.

Den metode, der her er omtalt, har alle fortrin fremfor den forældede teknik, der nu er i brug, men der er stor mangel på det nødvendige materiel.

Hvalselskaberne er klar over nødvendigheden af forbedringer, men de er handicappet af manglen på materiel og af det afbræk, som krigen forårsagede. En stor del af de undersøgelser af den foreliggende situation skyldes ledelsen af Universiteternes Selskab til Dyrenes Beskyttelse. Den gør alt, hvad den kan, for at gøre ende på, hvad der unægtelig må kaldes en skammelig tingenes tilstand. Men den humane elektriske hvalfangst vil kun blive indført verden over, når den offentlige mening tvinger regeringerne til officielt at gå ind for planerne. Vanskelighederne ved at udstyre alle vore hvalfangere med elektrisk udstyr er ikke større, end at de kan overvindes. Intet tænkende menneske kan være rolig, før det er sket.

David Gunston.

Læger, der ikke stoler på vaccinationen

I »Ugeskrift for Læger« går K. W. skarpt i rette med sine kolleger. Der er efter hans mening alt for mange læger, som er lunkne overfor Calmette-vaccinationen mod tuberkulose, ja, der synes også at være dem, som modarbejder den.

Helt forfærdet er K. W. åbenbart blevet ved at erfare, at der i en klasse, hvor 8 børn ville fritages for vaccinationen, var de 3 lægebørn. En sådan optræden svækker tilliden til vaccinationen, mener K. W. Det gør den selvfølgelig, og vi kan tilføje, heldigvis. Bare man kunne få at vide, hvilke læger det er, som tør gøre oprør mod standens autoritetstro. Vi er sikkert mange, som ville føle mere tillid overfor dem end overfor de vaccinerende læger.

Iøvrigt melder et telegram fra Schweiz, at man dernede har ophævet vaccinationen mod kopper, »da denne sygdom praktisk talt er uddød i landet«. Når man kan gøre dette i Schweiz, så kan man sikkert med samme motivering gøre det i Danmark og mange andre lande.

Nytårsfesten

Dansk Vegetarisk Forenings traditionelle nytårssammenkomst afholdes *tirsdag den 4. januar* i K.F.U.M.s lokaler i Rosenborggade.

Kl. 18,00: Middag à 4.00: Råkostsalat, grønlangkål m. m. og æblekage. Husk margarinemærker!

Anmeldelse senest 2. januar til fru Helle-Broe (Tria 308), frk. Kock (Nora 8775) eller formanden (Ge 1782 y).

Efter middagen selskabelig sammenkomst med nytårstale af *forfatteren Josef Petersen*, for 3. gang vinder af den olympiske litteraturpræmie i sølv, og forevisning af lysbilleder fra Skandinavien og nordiske sange ved frk. *Fanny Danina* og *kgl. operasangerinde frk. Karin Danina*.

Entré for Medlemmer 1 kr., for gæster 2,00.

Vegetarernes spiseolie

Den handelsministerielle henstilling til de handlende om fortrinsvis at udlevere spiseolie til vegetarer, har næppe hjulpet en eneste vegetar, hvorfor D.V.F.'s formand sammen med havebrugskonsulent Mosegaard den 4. nov. søgte foretræde hos handelsministeren og påny fremførte vore argumenter for kompensation for de ubenyttede kødkort.

Ministeren lovede, at spørgsmålet igen skulle blive taget op til drøftelse. Vi overgav følgende »huskeseddel«.

»Ved vort foretræde hos ministeren den 12. feb. d. å. mødte vi forståelse for vegetarernes ønsker om erstatning for de naturlige fedtstoffer (nødder, mandler osv.), som vi på grund af valutasituationen ikke kan opnå, og kompensation i form af ekstra margarine eller spiseolie for de dyriske produkter (kød, flæsk, fedt, fisk osv.), som vi ved vor levevis frigør til eksport eller hjemmeforbrug.

Vi beklager, at der stadig ikke er vist os nogen imødekommelse. I brev fra handelsministeriet af 22. maj d. å. (refererende til vor ansøgning af 18. dec. forrige år) blev der os meddelt, at vegetarerne skulle have fortrinsvis adgang til køb af den spiseolie, der kom i handelen. Deri ligger ganske vist en anerkendelse af berettigelsen af vore ønsker, men uden en mærkeordning er henstillingen til de handlende ganske uden betydning for vegetarerne.

Vi mener, det må være muligt at træffe en sådan ordning med ekstramærker for vegetarer i lighed med den ekstra fedttildeling til hårdtarbejdende, og tillader os i denne forbindelse at henlede opmærksomheden på endnu en uretfærdighed over for vegetarerne: Det mærke på kødkortet, der nu giver adgang til køb af ekstra fedt (smør, margarine), giver ikke vegetarer i landdistrikterne (hvor der ikke er kødkorttildeling) mulighed for en hårdt tiltrængt fedtstoforøgelse.

Vi anmoder indtrængende om en fornyet overvejelse af vore så ofte fremførte og anerkendte argumenter for hensyntagen til vegetarerne.

Herpå modtog vi følgende svar, dateret den 27. nov., fra handelsministeren:

»I anledning af foreningens skrivelse af 4. d. m. vedrørende spørgsmålet om gennem en særlig mærkeordning at sikre vegetarerne en fortrinsvis adgang til spiseolie, skal man meddele, at handelsministeriet ikke anser det for hensigtsmæssig at gennemføre en mærkeordning som foreslået af foreningen.

Efter den anledning, sagen dertil giver, skal man under henvisning til skrivelse herfra af 22. maj d. å. tilføje, at handelsministeriet i skrivelse af dags dato påny har henstillet til De samvirkende Købmandsforeninger, at forhandlere af spiseolie drager omsorg for, at vegetarerne får fortrinsvis adgang til at købe et passende kvantum spiseolie.«

Vi deler ikke ministerens tro på købmændenes respekt for handelsministerielle cirkulærer. Vi kan ikke indse, at det skulle være uhensigtsmæssigt at gennemføre en mærkeordning, så vi fik noget for vore kødkort. Vi vil have svært ved med glæde at betale vore skatter, der skal bidrage til flæskets billiggørelse, når den eneste indrømmelse, der er gjort for vegetarerne her i landet er baseret på købmændenes velvilje over for kunder, der hverken køber spiritus eller tobak.

N. Nielsen.

Der er gang i solbærdyrkningen

Det er jo almindelig kendt, at solbær er en overmåde vitaminrig frugt, og det har yderligere vist sig, at nogle sorter har langt flere vitaminer end andre.

En af de første til at udnytte dette forhold var en dansk landmand i England, *Th. Friis-Andersen* i den lille by Zeal Monachorum i Devonshire, hvor Knud den Store i sin tid rejste et Benediktinerkloster og en kirke. Hvor kirken lå, dyrker Friis-Andersen solbær sammen med en engelsk videnskabsmand dr. Charley fra Carter-fabrikerne i Bristol. Der lykkedes det dem at nå frem til en sort med store, vitaminrige bær, af hvis saft dr. Charley fremstillede en ekstrakt, der var i stand til at kurere en række sygdomme, især børnesygdomme. De nøjedes nu ikke selv med at dyrke solbær, men fik mange engelske farmere interesseret, og der blev meget hurtigt en så stor efterspørgsel, at den slet ikke kunne tilfredsstilles.

Friis-Andersen rejste nu hjem og kom her i forbindelse med en række lolland-falsterske landmænd, der hurtigt kom til det resultat, at her var en fabrikation, der egnede sig for sukkerfabrikker udenfor sæsonen. Andelssukkerfabrikken Nykøbing tog sagen op, og der er i år udleveret mellem ½ og 1 million til buske til avlere, som har tegnet sig, ialt regnes der at ville blive tilplantet ca. 60 hektar i indeværende år.

Endnu inden røret har lagt sig på Lolland-Falster, hvor avlen blandt andet anses at ville blive af stor betydning for de indeklemte husmænd, har også Ringsted Fjerkræavlsslagteri taget sagen op indenfor sit opland.

En gave, der blev dyr

På vegetarisk forenings årsmøde rejste skoleinspektør *Egerod* spørgsmålet om toldvæsenets opkrævninger af råstofafgift af gavepakker, som herved fordyres ganske meningsløst. Vi kan sikkert bedst forklare sagen ved at gengive et indlæg, som hr. Egerod har tilsendt »Politiken«:

Tolden af gavepakker.

»I Pol.«s opsats torsdag d. 24. ds. om dette emne har toldvæsenet udeladt afgiften af nødder, måske et tilfælde, men det *kan* se ud som en tanke. Enhver tolder må sikkert føle en vis flovhed ved foruden den beskedne told på nødder at skulle afkræve en »råstofafgift« på 150 %!!!

Jeg fik fornylig 900 g nødder i en gavepakke fra Amerika. Told 90 øre, afgift 540 Øre, ialt kr. 6,30 for 2 små pund nødder (det ene endda simple jordnødder. Senere fik jeg ½ kg mandler som gave fra Schweiz, told 10 øre, afgift 300 øre! Der er intet at sige til høj told og afgift på virkelig luksus som tobak og chocolade. Men at belægge et førsteklasses næringsmiddel som nødder og mandler med råstofafgift er dog helt hen i vejret. Vil man have afgift af marcipan og konfekt osv., bør den tages på fabrikken og ikke ved indførslen. Det er i alle fald fuldkommen meningsløst, at den almindelige normale forbruger af et ganske ligetil næringsmiddel skal betale overågerpriser derfor, fordi loven har anbragt en luksustold på et rent nydelsesprodukt, der kan

fremstilles deraf, på et for tidligt tidspunkt, allerede ved indførslen i st. f. senere ved fabrikationen af luksusvaren, således at sagesløse mennesker kommer til at betale en dem uvedkommende afgift.

Forøvrigt synes jeg, at toldvæsenet godt måtte kunne skønne og se, at ½ kg mandler til en privatperson ikke kan bruges til at svindle med, og at man derfor skulle kunne se gennem fingre med denne tåbelige afgift overfor uskyldige privatpersoners gaver.

Iøvrigt mener jeg, at dette spørgsmål burde tages op af finansministeren, så han kunne få flyttet afgiften bort fra importen og hen til fabrikationsstedet, så vi normale konsumenter kunne nøjes med at betale den lille told.

Nu må man jo advare alle mod at sende en af disse frygtelige »luksus«-varer, in casu gode, nærende nødder. Det er vel de færreste, der ønsker at betale denne ublu afgift, hvorved en gave forvandles til et meningsløst dyrt indkøb.

Oluf Egerod.

En imponerende indsats

er det i sandhed, Kaj Dessau har gjort for at samle De forenede Staters vegetarer og får dem ind i IVU. I novembernummeret af »The American Vegetarian« er der en to spalter lang artikel, der fortæller, hvorledes han for egen regning har rejst omkring 30,000 engelske mil og sat sig i forbindelse med mindst 200 førende personer indenfor vegetarismen.

I Los Angeles blev der givet en middag til ære for ham, hvor han blev hyldet både på vers og prosa.

Ved denne tid har den forberedte konference været afholdt i en friluftslejr i Rhinebeck, New York stat, og vi kan forhåbentlig allerede i næste nummer meddele resultatet.

Den, der tager børnene ved hånden . . .

Vi ved allesammen, at lærerinde frk. *Margrethe Olsen* gør et stort arbejde for »sine børn» ved Bjerge Strand. Heldigvis bliver det også påskønnet. Gang på gang er mødre kommet til hende og har spurgt om, hvad hun dog gjorde ved deres børn, så sunde og raske de var blevet. Tilsidst bestemte frk. Olsen sig at samle en kreds af mødre til en vegetarisk demonstration på sin skole. Der kom en snes mødre, nogle enkelte større børn og skolekøkkenlærerinden, og for denne forsamling forklarede frk. Olsen og husholdningslærerinde fru E. Pille om råkostens betydning og ganske særligt om hel hvede, den spirede hvedes vitaminrigdom og dennes og den kogte hvedes næringsrigdom og mange fortrin fremfor det fine mel.

Sjældent har en forsamling lyttet mere interesseret, en masse spørgsmål blev stillet og besvaret. Det var ganske klart, at den gode behandling af børnene her havde åbnet mødrenes øjne og sind og været en virkningsfuld reklame for vegetarismen.

Grønlandsaftenen

den 23. nov. havde samlet fuldt hus, og tilhørerne lyttede med stor interesse til *havebrugskonsulent H. Mosegaards* beretning om sine iagttagelser på sin rejse i sommer til vor nordlige »koloni«. Man fik bekræftet, hvad man i forvejen havde anet, at forskellen mellem Danmark og andre kolonilande består i, at de andre får udbytte af deres kolonier, medens Danmark sætter penge til. Behandlingen af de indfødte er nærmest den samme. Her som der ødelægges de af civilisationens følgesvende: Spiritus og diverse sygdomme. I Grønland er det især tuberkulose, som hærger, som følge af elendige boligforhold og forkert kost. Der importeres mel, sukker og andre vitaminfattige fødemidler, medens f. eks. rekvirerede kålrabi aldrig er kommet frem.

Mosegaard foreviste en lang række herlige lysbilleder, der gav et klart billede af landets storslåede natur og de små forhold, indbyggerne levede under. Han sluttede med en varm henstilling til alle om at støtte Rødekorsindsamlingen til grønlænderne, idet det ingen andre steder samles ind til dette lille folk, over for hvilket vi danske har et stort ansvar.

Den yndige pianistinde frk. *Kirsten Trane* spillede for os, hr. *Jul. Stravin* sang for os, akkompagneret af fru Bennike, og der blev serveret kæmpeportioner af frugtsalat, så mødedeltagerne var enige om at have haft en udmærket aften.

N. Nielsen.

Dansk Vegetarisk Forening på Husmodermessen

Hvert år afholdes der i Forum af Københavns Husmoderforening en julemesse. Da D. V. F. fra Dansk Gartnerforening fik opfordring til at overtage en stand, idet gartnerne gav et klækkeligt tilskud og stillede de nødvendige grønsager til rådighed, så så bestyrelsen heri en anerkendelse af det vegetariske arbejdes betydning og modtog uden tøven tilbudet.

Det prekære var, hvorledes man skulle få maden fremstillet og demonstreret; men her stillede fru *Mosegaard* sig som altid beredvilligt til tjeneste. Alle retter blev fremstillet i hendes private køkken, og alene dette har været et stort arbejde; men fru *Mosegaard* maskinskrev og duplikerede desuden opskrifter, som kunne sælges.

På selve udstillingen har enten fru *Mosegaard* eller fru *Lou* været tilstede så at sige hele tiden. Andre kræfter har assisteret ind imellem.

En stor hjælp har det været, at man denne gang har haft en frostplade, så det ikke har været nødvendigt at udskifte retterne så ofte som ellers.

Som helhed kan det vist siges, at vor stand denne gang har taget sig bedre ud end ved tidligere lejligheder, og den har da også hos det store publikum vakt meget stor interesse. Det er takket været de arrangerende og medvirkende kræfter en udstilling, der tjener Dansk Vegetarisk Forening til ære.

—11—.

Lidt af hvert

Livsfriske retter og safter som sundhedens grundlag

hedder en nylig udkommen bog af dr. Ralph Bircher, der giver de nyeste videnskabelige forklaringer og hypoteser for grunden til, at »levende føde« er så vigtig for sundheden.

Eftertryk — også udtogsvis — er strengt forbudt, så vi må her nøjes med at udtrykke håbet om, at bogen snart må blive oversat til dansk.

Bliv vegetar, Kong George!

Symon Gould, der var vegetarernes vicepræsident-kandidat ved det lige overståede amerikanske valg, sendte fornylig, da Englands konge var syg, et brev til ham, hvori han tilrådede ham at blive vegetar. »Salater med ost og frugt vil være det bedste under Deres Majestæts nuværende krise,« skrev Gould. »Vegetarismen vil være af største gavn for Deres Majestæt, og med vegetarisk mad kan den normale cirkulation fuldstændig oprettes.

Groft knækbrød.

Mange vegetarer er interesseret i at få knækbrød i lighed med det svenske »frisksportbrød«, og det er derfor glædeligt, at vi på en henvendelse til Ruga Knækbrødfabrik har fået den oplysning, at man i begyndelsen af det nye år vil genoptage fabrikationen af sådant brød.

N. N.

Indkomne gaver (jfr. nr. 4, 48):

Kbh.afd.: Magda Nielsen, 3.00, Marg. Olsen 3.00, P. Hahn 2.00, «Frederik« 25.00, S. Brandt 2.00, K. Løvgreen 2.00, O. Baess-Petersen 7.00, K. Dencker 2.00, Aabirk 10.00, E. Pedersen 2.00, Raakostdepotet 5.00, Scherfig 4.00, V. R. Nielsen 3.00, T. A. Petersen 6.00, H. Ærø 3.00.

Provinsen: Harder Olsen 2.00, Rasm. Thomsen 3.00, A. Rasmussen 6.00, Fr. Pedersen 16.00, E. Petersen 3.00, Johs. Larsen 12.00, Ragoczy 12.00, Isen 2.00.

Til Børnehjemsfondet: Højbøge 6.00.

Flink, ung pige, gerne kursussøgende søges til hushjælp i Århus. Helst hel eller delvis råkoster. Gentofte 2520 eller Glinvad, Ålborggade 19, Århus.

„Civilisationen på anklagebænken"

Denne artikel i V. T. nr. 10 om tandlæge Børge Huitmanns tiltagelser på Sydhavsøerne har vi anset for at være så fortrinlig som agitationsmateriale, at vi har ladet tage særtryk og tilbyder 20 stk. portofrit for 1 kr. (i frimærker) til medlemmer, der propaganderer for vor sag.

Formanden.

Køkkenkrogen

Polsk blomkål.

1 blomkål, 1 æggeblomme, 55 g margarine, 2 tsk. hakket persille, 20 g rasp.

På et varmt fad lægges det hele, kogte blomkålshoved. Æggeblommerne røres med persille og de 15 g margarine blødgjort. Denne masse pensles eller smøres over blomkålen. På en pande brunes de 40 g margarine let, raspen drysses heri og varmes igennem. Hældes ovenpå blomkålen. — Hertil serveres en særlig kartoffelmos efter nedenstående opskrift.

Æblekartoffelmos.

250 g kartofler, 250 g æbler, salt, sukker, peberrod, evt. lidt fløde, 10—20 g margarine.

Kartofler og æbler skrælles og koges hver for sig i ganske lidt vand uden salt eller sukker. Moses derpå og piskes op og smages til med de øvrige ingredienser. Ved anretningen må der for farvesammensætningens skyld pyntes med lidt tomat eller kogt gulerod.

To salater af een grundsauce.

Et helt æg og 2 æggeblommer piskes stærkt, og følgende ingredienser tilsættes: 2—3 teske kartoffelmel, 1½ dl vand eller fløde, 1½ spiseske krydder-eddike eller citronsaft, 30 g margarine, 1 teske sukker, ½ teske sennep, ¾ teske salt, ¼ teske paprika.

Alt piskes jævnt i vandbad. Derefter deles portionen i to skåle.

I den ene kommes groft hakkede syltede rødbeder, hakkede rå champignons, ganske lidt revet løg. Pyntes med rå champignonskiver skåret på langs af en velformet champignon, så der kan dannes et smukt mønster. Hårdkogt hakket æg kan drysses i mellemrummene eller i en krans udenom salaten.

I den anden skål salatsauce skæres terninger af et æble, kogt selleri og kogt persillerod. Pyntes med kogte gulerodsstrimler eller skiver. Herpå drysses lidt hakke persille eller lidt karse.

Kartoffelkager.

Disse kager kan bages længe før jul og har næsten bedst af at ligge.

½ kg kogte, mosede kartofler, ¼ kg margarine, 300 g havregryn, 300 g sukker, mandelessens.

Margarine og sukker røres lindt, blandes med de andre ting, fyldes i linseform og bages 1 time ved svag varme. Glaseres med chokoladeglasur. Dejgen kan også bages i lagkageforme i ret tykke lag. Disse lægges ikke sammen, men pyntes med en glasur og syltet frugt eller syltede appelsinskaller.

E. Pille.

De ældre årgange af V. T.

er nu ordnet, og vi kan levere både enkelte numre à 0.50, komplette årgange (fra 1912) à 3.00 pr. årgang portofrit. Var det ikke en idé til julegave?

Hvem hjælper formanden til numrene (af »Solblink«) fra feb., okt. og dec. 1908 og dec. 1910?

En god gave til fødselsdag eller jul er universitetsprofessor Udes bog om sand kristendom og sund ernæring: Vil du være sund? Fås hos sproglærerinde frk. A. M. Storr, Genforeningsplads 49, København F. Portofrit ved indsendelse af kr. 4,50 til giro 69641, ellers efterkrav.

Vegetarianere og råkostspisere, frisksportere og friluftsmennesker i Sverige, Norge, Finland, Holland o. a. lande, ønsker gennem vor kamratforening brevveksling med ligesindede i Danmark.
Nærmere gennem Allnordiska Kamratringen, Box 721, Stockholm 1.

Yoga-træning for kvinder
(indisk og persisk sundhedslære)

De kan gennem det rigtige åndedræt og yoga-øvelser lære at øse af naturens rige sundhedskilde. Når lidelser og ubehag forlader legemet, vender livsglæden tilbage. Magnetiske strygninger for alle skavanker.

Margarethe Partum, Haslegade 18 I, hj. af Lyngbyvej 27.
Alle forespørgsler besvares gennem Ryvang 297. Bedst 16–20.

»SANA« Godthaabsvej 62 - Go. 4290
Udsalg fra
Den Sanitære Fødevarefabrik
Ren plantemargarine, grahamsbrød og andre specialiteter

Horseløkke Kurhjem ved Fåborg
modtager gæster til ferie, hvile og kurbehandling. Varigt ophold fra 225 kr. pr. måned. Strand og gl. have. Telefon Fåborg 184. *N. Brødsgaard Pedersen.*

Landsorganisationen
Lejrklubben for Danmark
(stiftet 1926)
Denne sammenslutning af lejrsportsfolk har til formål på ideelt grundlag at fremme det sunde, velordnede og samfundsgavnlige lejrliv ved oprettelse af lejrpladser og afdelinger overalt i Danmark. Oplysning:
M. Bode, Nr. Frihavnsgade 94, Kbh. Ø.

Støt os ved annoncering i
Vegetarisk Tidsskrift

SKODSBORG
BADESANATORIUM
Fysisk-diætetisk kuranstalt med medicinsk klinik.
Behandling af rheumatiske lidelser, sygdomme i mave og tarm, stofskifte, hjerte og nervesystem m. m.
Forlang prospekt. Tlf. Skodsborg 200.

LÆS
„Sol og Sundhed"
— forlang det i kiosken.
Vi går ind for råkost, vegetarisme, forbedret hygiejne m. m.
Skriv efter gratis prøvenummer til
„Sol og Sundhed", Randers.

RAASTRUP KURSTED
(ved Christiansminde, SVENDBORG)
Modtager gæster til ferie, hvile og behandling.
ANNA ULLERUP HAAHR . Tlf. Svendborg 755

Skodsborg Restauranten
er stedet, hvor
Deres sundhed opbygges gennem
vegetarisk mad
råkost — diæter
Frokost – middag – à la carte.
Åben daglig kl. 11–19.
Lukket lørdag.
St. Kongensgade 36–38, mezz.

Frydenstrand Badesanatorium
Læge: Ejnar Eriksen.
Frederikshavn. Forl. prospekt og prisliste.

„VEGETARISK KØKKEN"
ODENSE — Kongensgade 39²
Byens sundeste mad
OVE JACOBSEN

Aktuelle bøger
Nye udgaver.
- **Elna Regner Andersen: Nordisk Reformkost for Sunde og Syge.** Kr. 5.00.
- **Kirstine Nolfi: Levende Føde.** Kr. 5.75.

Sendes pr. efterkrav eller mod frimærker.
H. Henningsens boghandel
Vesterbrogade 32 København V.

Landsforeningens mærkat.
Adresserne på **danske kiropraktorer** findes i Kraks vejvisers og telefonhåndbøgernes fagregister.

Lær esperanto,
det andet sprog for alle. Let at lære, udbredt over hele jorden. I Danmark afdelinger i de fleste byer. Komplet korrespondancekursus 10 kr. Nærmere oplysninger hos
Esperantistforeningen for Danmark
Knud Aa. Andersen, Onsild.

Foreningen til Værn for Værgeløse Dyr
opretholder i samarbejde med politimyndighederne et dyreinternat for hjemløse dyr.
Modtager og undersøger dyrplageri-anmeldelser.
Årskontingent 3 kr., medlemsbladet „Dyrets Værn" tilsendes medlemmerne gratis.
Indmeldelser modt. af kassereren
Frk. M. Dietrich,
Strandboulevard 79⁴, Kbh. Ø.

LAURITS TH. SCHWENCKE
Nørrebrogade 189 Taga 924
Valby Langgade 29 Valby 1893
fører Den Sanitære Fødevarefabriks plantemargarine, grahamsbrød og øvrige specialiteter samt alt i kolonialvarer.

THOR MØLLERS BOGTR. KBH. PALÆ 7312